

Конопотська звитяга в інтерпретації Олександра Садовського

Конопот – це не перше звернення сумського митця до історичної теми. На початку 1980-х він створив образ Устима Кармелюка. Між цими роботами відстань у часі майже 16 років, але їх об'єднує особливе ставлення О. Садовського до проблеми історичної картини. По перше, він вибирає для цих сюжетів складні й недвозначні постаті та події, а по друге, і це головне, намагається використовувати формат полотна не як літературний трактат, а винятково як мистецький твір.

Проаналізуємо композицію, образну і пластичну системи цієї картини. Яку ж історичну інформацію подає художник у цій роботі, присвяченій нищівному розгрому московських орд у червні 1659 року під Конопотом?

Українське військо вишикувалося в очікуванні лютої битви з захопленими поневолювачами. Художник хоче передати загрозливу атмосферу перед битвою, нагальну потребу до ноги винищити незваних приходнів і зайд. Нижня частина полотна – це реалії життя. Відомо, доля батальних подій часто вирішується не числом війська, а імпровізацією воєначальників та іноді – випадковим збігом обставин. О. Садовський певну частину війська розгортає обличчям до глядача, а частину показує в профіль на задньому плані. Художник використовує ритм списів, подаючи характерні типи українських вояків, дотримуючись того, що можна назвати мірою у мистецтві та художньою переконливістю. Такими змістовими вузлами є група з трьох козаків, які стоять на плечах своїх товаришів. Це вартові, котрі, виглядаючи в різні боки, попереджують своє військо про небезпеку. Ця група своєрідний знак.

Виразним є профільне зображення постаті військового зліва, який обома руками тримає списа. На відміну від інших, художник мовби іматеріалізує його, розчиняючи постать у просторі. Напружена енергія кольору у центрі картини, що тримається на червоних та жовтих відтінках, послаблена у лівій частині і, очевидно, символізує перехід від життя до

смерті, ріку, через яку, можливо, за кілька годин будуть переправлятися душі загиблих у битві вояків. Виразним за своєю пластичною сутністю є прийом використання тактильних можливостей фарби, згустки якої відчутні на цьому полотні; малярськими засобами автор прагне відтворити всю невідворотність розгрому поневолювачів.